

Att skydda småbarn från förgiftningsskador¹⁾

Av docent *Stina Sandels*, Stockholm

Märke 1

Små barn drabbas varje år av sjukdom och död genom att de förtär giftiga varor, vanligen sådana som förekommer i deras hem. Antalet sådana barnolycksfall är mycket stort inte bara i vårt land, utan i alla s. k. civiliserade länder. Det har alltså visat sig, att om giftiga varor är åtkomliga för små barn, så är inte ens mödrarnas nästan ständiga övervakning tillräckligt effektiv för att skydda barnen. Det är därför angeläget att försöka finna mer effektiva förebyggande åtgärder.

Är det möjligt att skydda barnen genom giftetiketter på flaskor och dylikt? Barnpsykologiska forskningslaboratoriet vid Stockholms universitet har nyss avslutat en liten orienterande studie för att visa småbarns uppfattning om sådana märken. Man använde sig dels av den giftetikett, som sedan länge är i bruk (märke 2), dels av en etikett, som firma Alfort & Cronholm låtit framställa (märke 1) i förhoppning att den skulle visa sig mera lättförståelig för barn.

Sammanlagt undersöktes 64 barn i åldern 4¹/₂—8¹/₂ år med 16 barn i varje halvårsgrupp, varav hälften flickor och hälften pojkar.

Materialet insamlades vid lekskolor och på skolans lågstadium i Stockholm på så vis, att en praktikant vid laboratoriet intervjuade varje barn enskilt enligt ett fastställt formulär. De båda märkena visades först vart och ett för sig och

Märke 2

därefter fastklistrade på medicinflaska dels med och dels utan receptetikett.

Resultaten tyder på att ytterst få barn i de undersökta åldersgrupperna uppfattar den varning, som åsyftas med märkena.

När barnen fick se enbart märke 1 eller märke 2, fanns det inte ett enda barn, som spontant kom att tänka på medicin eller uppfattade dem som en varning av något slag. Några få barn i 7—8-årsåldern angav att det var något giftigt, men det är troligt att dessa barn läste sig till detta på etiketten. De flesta barnen trodde att de båda märkena var frimärken eller att de skulle användas till prydnad antingen på kläder eller i hemmen. Här några svarsexempel:

Märke 1.

Fråga 1:

- a) Vad är det här för ett märke?
- b) Vad använder man det till?

Svar:

4-åringar: — En krokodil. Man har det till filter och kläder. — En mask som är i magen. Man har det till tänderna.

5-åringar: — Ett djur som sprutar gift. Till prydnad. — En arg huggorm. Att ha i klisterböcker. — En orm. Sätter på ormar, när man har dödat dem.

8-åringar: — Ett gap på en orm, en giftig orm. Har suttit på ett brev. — Ett djurgiftigt märke. Sätter det på djur, som är giftiga.

Märke 2.

Fråga 2:

- a) Vad är det här för ett märke?
- b) Vad använder man det till?

Svar:

4-åringar: — En stjärna. Att ha på kläder. — Ben. Vet inte. — En sorts frimärke. Att ha på brev.

¹⁾ Barnpsykologiska forskningslab., Stockholms universitet.

5-åringar: — Geting. Att klistra fast på väggen.

— En tant, va? Inte vet jag!

8-åringar: — En dödska. Dom kan ha det på sjöröverbåtar. — Ett skelett. Att skrämma folk med.

När märkena visades fastklistrade på flaska med receptetikett, sade ungefär hälften av barnen att det fanns medicin i flaskan. Några av dem trodde att det var medicin avsedd för djur. Nedan några svarsexempel:

Märke 1.

Fråga 3:

a) Vad finns det utanpå den här flaskan?

b) Vad finns det i flaskan?

Svar:

5-åringar: — En orm. Karameller och tabletter.

6-åringar: — Ett ormgap. Bra ifall man har blivit ormbiten. — En huggorm. Det är medicin till ormar.

8-åringar: — Orm. Man kan ha det, om man har blivit biten utav ormar.

Märke 2.

Fråga 4:

a) Vad finns det utanpå den här flaskan?

b) Vad finns det i flaskan?

Svar:

5-åringar: — En sol. Det ska stå "sol" där. Vitaminer i. — Ett sjörövarmärke. Sjørövarblod i.

6-åringar: — En människa. Vichyvatten eller nåt. — En sjörövarflagga. Sjørøvartabletter. — Ett skelett. För att skelettet behöver sånt.

När märkena visades på flaskor utan receptetikett steg antalet barn, som trodde att innehållet var vatten. Sju barn trodde att flaskan innehöll medicin för djur eller skulle användas till sjörövare.

Sammanfattningsvis kan man säga, att märkena inte annat än undantagsvis innebar någon varningssignal för förskolebarnen. De såg dem ungefär som bilder i en bildbok. Några av de något äldre barnen förband märket och flaskans innehåll med varandra så tillvida som de trodde att flaskan innehöll medicin. Men fortfarande relaterade de inte budskapet till sig själva, utan ansåg att flaskan innehöll medicin för de figurer, som de tolkade in på märkena. De få barn, som kombinerade innehållet i flaskan med bildinnehållet och satte bådadera i relation till sig själva hade redan gått i skolan en tid och kunde läsa.

Undersökningen tyder — trots sin ringa omfattning — på att förskolebarn inte kan skyddas för gifter genom etiketter på flaskor och dylikt. De måste skyddas genom att giftiga ämnen förvaras inlåsta och utom räckhåll för dem. I hemmen bör därför finnas flera skåp, minst ett i köket och ett i badrummet, som är lätt tillgängliga för de vuxna, men omöjliga att komma åt för barnen. Propagandan för att intressera alla föräldrar för dylika och förmå dem att alltid hålla giftiga varor inlåsta måste också intensifieras. Och när får vi förbud mot att per post skicka varuprov, innehållande giftiga varor, som kan skada småbarnen, om dessa får fatt i dem?

300 METER ÖVER HAVET

ligger kurorten MÖSSEBERG i Västergötland på bergets sydöstra sluttning mycket vackert och vindskyddat. Moderna behandlingsresurser jämsides med behaglig komfort och vila.

Patienter lidande av tuberkulos eller svårartad psykisk sjukdom kunna ej mottagas. Snabba direkta förbindelser med Stockholm 4,5 tim. Göteborg 1,5 tim.

Läkararvoden och kostnaderna för fysikalisk terapi ersättes till en del av sjukkassan.

Inga kurplats- eller inskrivningsavgifter.

Överläkare: Rune Wikström.

Modern medicinsk undersökningsavd. Alla brukliga badformer serveras. Individuell dietmat.

Helpension från 29:— pr dag.

*Unna Er
en hälsobringande
vila på*

Mösseberg

Tel. Falköping 0515/100 46 för upplysningar
Vx. sanatoriet Falköping 0515/132 20